

KOORDINÁCIA RODINNÝCH DÁVOK

Otázka:

Som nezamestnaný, matka dieťaťa vykonáva zárobkovú činnosť v inom členskom štáte EÚ. Kto bude vyplácať rodinné dávky?

Odpoveď:

Pri posudzovaní nároku na rodinné dávky posudzujeme vždy výkon zárobkovej činnosti oboch rodičov a bydlisko dieťaťa. Pre výplatu rodinných dávok vo vašom prípade bude rozhodujúce, či poberáte alebo nepoberáte dávku v nezamestnanosti v niektorom členskom štáte. Podľa nariadení EÚ je poberanie dávky v nezamestnanosti postavené na úroveň zamestnania. V prípade, že poberáte dávku v nezamestnanosti na Slovensku, matka dieťaťa pracuje v inom členskom štáte, a bydlisko detí je v jednom z týchto dvoch štátov, primárnym štátom na výplatu rodinných dávok bude štát bydliska detí. V prípade, že nemáte nárok na dávku v nezamestnanosti, rodinné dávky bude prednostne vyplácať krajina, v ktorej matka dieťaťa vykonáva zárobkovú činnosť.

Otázka:

Som nezamestnaná a poberám materské na Slovensku, otec dieťaťa je zamestnaný v inom členskom štáte EÚ. Kto bude vyplácať rodinné dávky?

Odpoveď:

Obdobie poberania peňažnej dávky v materstve je postavené na úroveň zamestnania. V období, počas ktorého poberáte dávku v materstve a otec dieťaťa pracuje v inom členskom štáte bude rodinné dávky prednostne vyplácať tá krajina, kde je bydlisko dieťaťa. Ak dieťa žije na Slovensku, primárne bude dávky vyplácať Slovenská republika. V štáte, v ktorom vykonáva zárobkovú činnosť otec dieťaťa, môžete požiadať o vyrovnávaciu dávku. Ak je bydlisko dieťaťa v štáte, v ktorom pracuje otec dieťaťa, rodinné dávky bude vyplácať tento štát. Slovenská republika bude sekundárne kompetentným štátom na výplatu rodinných dávok.

Otázka:

Som dôchodca a tento dôchodok je jediný zdroj príjmu rodiny. Kto bude vyplácať rodinné dávky?

Odpoveď:

Ak poberáte dôchodok, druhý rodič dieťaťa je nezamestnaný, nepoberá dôchodok, nemá nárok na dávku v nezamestnanosti, ani na materské, a tento dôchodok je jediný zdroj príjmu, primárnym štátom na výplatu rodinných dávok bude štát, v ktorom poberáte dôchodok. V prípade, ak poberáte dôchodok v jednom štáte a vykonávate zamestnanie v inom štáte EÚ, nárok na rodinné dávky máte v štáte zamestnania.

Otázka:

Môj manžel/moja manželka a ja pracujeme v dvoch rôznych členských štátoch EÚ. Naše deti majú bydlisko v treťom členskom štáte. Ktorá krajina bude vyplácať rodinné dávky?

Odpoveď:

Rodinné dávky bude vyplácať jeden zo štátov zamestnania, a to ten, ktorý vypláca dávky vo vyššej sume.

Otázka:

Som konateľom spoločnosti, matka dieťaťa je zamestnaná v inom členskom štáte. Ktorá krajina bude vyplácať rodinné dávky?

Odpoveď:

Ak ste osobou v postavení konateľa a nemáte právo na príjem podľa § 5 ods. 1 písm. a) až h) a ods. 2 a 3 zákona o dani z príjmov, nemožno vás považovať za zamestnanca. V tomto prípade vás budeme posudzovať ako neaktívnu nezamestnanú osobu, bez nároku na dávku v nezamestnanosti. Rodinné dávky bude vyplácať štát, v ktorom matka dieťaťa vykonáva zárobkovú činnosť. Ak ste osobou v postavení konateľa a máte právo na príjem, zamestnávateľ má povinnosť prihlásiť vás do registra poistencov a sporiteľov Sociálnej poisťovne, čím nadobudnete postavenie zamestnanca. V tomto prípade bude rodinné dávky primárne vyplácať tá krajina, v ktorej je bydlisko dieťaťa.

Otázka:

Mám prerušenú živnosť a otec dieťaťa pracuje v inom členskom štáte. S dieťaťom žijem na Slovensku. V ktorej krajine mám požiadať o rodinné dávky?

Odpoveď:

Ak máte prerušenú živnosť z dôvodu starostlivosti o dieťa, podľa Rozhodnutia F1 o výklade článku 68 nariadenia (ES) č. 883/2004 o súbehu rodinných dávok, pre posúdenie nároku na rodinné dávky považujeme toto obdobie za obdobie vykonávania samostatne zárobkovej činnosti. V prípade, že máte prerušený výkon živnosti na Slovensku a s dieťaťom žijete na Slovensku, Slovenská republika je primárne kompetentným štátom na výplatu rodinných dávok. V štáte kde pracuje otec dieťaťa môžete požiadať o vyrovnávaciu dávku k rodinným dávkam za predpokladu, že výška vyplácaných dávok v danom štáte je vyššia.

Otázka:

Som rozvedená, dieťa bolo zverené do mojej starostlivosti. Bývalý manžel je zamestnaný v inom členskom štáte. Ja pracujem na Slovensku, kde s dieťaťom aj žijem. Môžem požiadať o výplatu rozdielovej dávky k prídavku na dieťa v členskom štáte, kde pracuje otec dieťaťa?

Odpoveď:

Áno, vášmu spoločnému dieťaťu vzniká nárok na vyrovnávaciu dávku k prídavku na dieťa v členskom štáte, kde otec dieťaťa vykonáva zárobkovú činnosť. O vyrovnávaciu dávku k prídavku na dieťa môžete požiadať vy alebo otec dieťaťa, táto dávka je určená na výchovu a výživu dieťaťa, preto musí byť použitá na tento účel.

Otázka:

Zamestnal som sa na Slovensku, som rumunský občan, manželka žije s deťmi v Rumunsku a je nezamestnaná. Mám nárok na prídavok na dieťa na Slovensku?

Odpoveď:

V zmysle legislatívy EÚ máte nárok na rodinné dávky z dôvodu zamestnania na Slovensku. Nakoľko matka detí je nezamestnaná, máte nárok na plnú výšku dávok na Slovensku po splnení podmienok slovenskej legislatívy. V prípade, ak máte dieťa do troch rokov veku, máte nárok aj na rodičovský príspevok. Podrobnejšie informácie o rodinných dávkach sa nachádzajú na webovej stránke ústredia v sekcii Sociálne veci a rodina/Rodinné dávky v rámci EÚ.

Otázka:

Som štyri roky zamestnaná v Českej republike, narodilo sa nám dieťa. Manžel je Čech, tiež zamestnaný v ČR. Žijeme na Slovensku, nakoľko bývame v rodinnom dome, ktorý sme si na Slovensku postavili. Poberám materské z ČR. Požiadala som si o prídavok na dieťa v ČR, ale zamietli mi ho z dôvodu vysokého príjmu. O mesiac mi skončí výplata materského, má vôbec zmysel žiadať o rodičovský príspevok v ČR? Kto mi bude rodičovský príspevok vyplácať?

Odpoveď:

Rodičovský príspevok bude vyplácať slovenská republika, je potrebné si požiadať o dávku. Pri rodičovskom príspevku ČR neskúma príjem rodičov. Aj keď žijete na Slovensku, v zmysle nariadení EÚ máte nárok na rodinné dávky v ČR z dôvodu zamestnania. Prídavok na dieťa vám bude vyplácať Slovenská republika ako sekundárne kompetentný štát z dôvodu bydliska na Slovensku.

Otázka:

Pracujem v Rakúsku ako zdravotná sestra, manžel je zamestnaný v Bratislave, ale žijeme v Rakúsku, nakoľko tu máme prenajatý byt. Narodilo sa nám dieťa, pôrod prebehol taktiež v Rakúsku. V súčasnosti poberám v Rakúsku materské. Trvalý pobyt mám ja aj manžel na Slovensku. Budem mať nárok na výplatu rodičovského príspevku v Rakúsku?

Odpoveď:

Na základe uvedených informácií je kompetentným štátom na výplatu rodičovského príspevku Rakúsko, nakoľko ste v Rakúsku zamestnaná a tu aj s dieťaťom a manželom žijete.

Z titulu výkonu zárobkovej činnosti otca dieťaťa na Slovensku, po skončení výplaty rodičovského príspevku (v prípade skráteného variantu) v Rakúsku matke dieťaťa, bude Slovensko ako štát výkonu zamestnania jedného z rodičov vyplácať rodičovský príspevok do 3-rokov veku dieťaťa. Prídavok na dieťa bude vyplácať Rakúsko.

Otázka:

Po skončení štúdia som sa zamestnala na Slovensku, ale naskytla sa mi možnosť výhodného zamestnania v Rakúsku, tak som zamestnanie v SR ukončila a v Rakúsku pracujem už skoro rok. Narodilo sa mi dieťa a keďže som zdravotne poistená v Rakúsku, pôrod sa uskutočnil v Rakúsku. V súčasnosti bývame spolu s priateľom aj dieťaťom na Slovensku, nakoľko priateľ je zamestnaný na Slovensku. Onedlho mi skončí výplata materského v Rakúsku, tak som sa informovala, či budem mať nárok na rodičovský príspevok v Rakúsku. Dostala som informáciu, že nárok budem mať na Slovensku. Je táto informácia správna? Vedť som zamestnaná v Rakúsku a radšej by som poberala rodičovský príspevok v Rakúsku, nakoľko sa vypláca vo vyššej sume ako na Slovensku. Môžete mi poskytnúť informáciu, podľa akého zákona by som nemala nárok na rodičovský príspevok v Rakúsku?

Odpoveď:

Vo Vašom prípade vám rodičovský príspevok bude vyplácať Slovenská republika, nakoľko pri nároku na dávky zmysle koordinačných predpisov a nariadení sa posudzuje situácia celej rodiny, teda aj sociálny status otca dieťaťa. Vzhľadom k tomu, že otec dieťaťa je zamestnaný na Slovensku a Slovenská republika je aj štátom bydliska celej rodiny, podľa článku 68 bod 1 písm. b) a i) nariadenia č. 883/2004 bude Slovensko vyplácať rodinné dávky. Keďže Rakúsko vypláca dávky vo vyššej sume, môžete si požiadať o vyrovnávaciu dávku, nakoľko máte na to nárok z dôvodu vášho zamestnania v Rakúsku.

Prídavok na dieťa bude tiež vyplácať Slovenská republika a Rakúsko vám vyplatí vyrovnávaciu dávku do výšky podľa svojej legislatívy.

Otázka:

Som slobodná matka, otec dieťaťa nie je uvedený v rodnom liste. Pracujem v Českej republike, pred pôrodom som sa vrátila k rodičom na Slovensko a tu som aj porodila. Zamestnanie v Českej republike mi stále trvá, avšak žijem v súčasnosti aj s dieťaťom na Slovensku u rodičov. Chcela by som tu byť až do troch rokov veku dieťaťa. Na úrade na

Slovensku mi povedali, že nemám nárok na rodičovský príspevok na Slovensku, ale mám si požiadať v Českej republike. V Českej republike ma informovali, že tam nemám nárok, nakoľko žijem spolu s dieťaťom na Slovensku. Je to možné, že mi nebude vyplácať rodičovský príspevok Slovensko ani Česká republika? Nemám žiadny príjem, kam sa mám obrátiť?

Odpoveď:

Vo vašom prípade je príslušným štátom na výplatu rodičovského príspevku Česká republika. Nárok na dávku vám garantuje nariadenie č. 883/2004, nakoľko v prípade, ak je jediným štátom zamestnania Česká republika, je aj príslušná na výplatu dávok.

Podľa základného princípu osoba podlieha právnym predpisom štátu, v ktorom je zamestnaná alebo vykonáva samostatne zárobkovú činnosť (princíp lex loci laboris). Tento princíp sa uplatňuje dokonca aj vtedy, ak má osoba bydlisko na území iného členského štátu alebo zamestnávateľ, ktorý ju zamestnáva, má sídlo na území iného členského štátu.

V takomto prípade nie je podstatné, že žijete na Slovensku, môžete žiť v ktoromkoľvek štáte EÚ, podstatné je, že vám trvá zamestnanie v ČR. Podajte si žiadosť o rodičovský príspevok v ČR. V prípade, ak vám dávku zamietnu, máte možnosť sa odvolať.

V Českej republike máte nárok aj na výplatu prídavku na dieťa, preto si podajte žiadosť aj o túto dávku. Upozorňujeme, že Česká republika vypláca dávky iba tri mesiace späť, preto podanie žiadosti neodkladajte.

Otázka:

Som zamestnaná na Slovensku, narodilo sa mi na Slovensku dieťa. Po skončení výplaty materského na Slovensku mi začali vyplácať rodičovský príspevok na Slovensku. Nakoľko manžel pracuje v Anglicku, odišla som za ním spolu aj s dieťaťom. A tu nastal problém, nakoľko z dôvodu bydliska v Anglicku mi Slovenská republika nemôže vyplácať rodičovský príspevok. Je to správne rozhodnutie, že nemám nárok na rodičovský príspevok na Slovensku, keď spĺňam všetky podmienky zákona o rodičovskom príspevku?

Odpoveď:

Aj na vašu situáciu sa vzťahujú koordinačné predpisy a nariadenia EÚ, nakoľko otec dieťaťa je zamestnaný v Anglicku. Keďže žijete spolu s dieťaťom a manželom v Anglicku, kde je manžel zamestnaný, kompetentným štátom na výplatu rodinných dávok je Anglicko. Vzhľadom k tomu, že Anglicko nevypláca charakterovo podobnú dávku ako slovenský rodičovský príspevok, nemôže vám takúto dávku vyplácať. Uvádzate však, že vám trvá pracovný pomer na Slovensku, tak vám bude Slovensko vyplácať rodičovský príspevok ako sekundárne kompetentný štát z dôvodu výkonu zamestnania v SR.

Otázka:

Prípad č. 1:

Od januára 2015 do októbra 2015 som pracovala vo Veľkej Británii. Odvtedy som nezamestnaná a vydala som sa do Grécka, kde budem žiť. V januári 2017 očakávam narodenie dieťaťa a neviem, kde mám nárok na nejakú dávku v súvislosti s narodením dieťaťa. Na materské nemám nárok nikde a na rodičovský príspevok tiež nie, pretože Grécko tieto dávky nevypláca. Trvalý pobyt mám stále na Slovensku.

Prípad č. 2:

Mám nárok na príspevok pri narodení dieťaťa, keď trvalý pobyt mám na Slovensku, avšak žijem v zahraničí kde aj pracujem a kde mi bolo vyplácané aj materské. Dieťa sa narodilo v zahraničí, má vydaný slovenský rodný list a má dvojité občianstvo.

Odpoveď:

V zmysle zákona č. 383/2013 Z.z. o príspevku pri narodení dieťaťa a o príspevku na viac súčasne narodených detí a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 185/2014 Z.z (ďalej len „zákon č. 383/2013“), ktorý je v platnosti od 1.1.2014, je podmienkou na priznanie nároku na dávku **trvalý pobyt a bydlisko oprávnenej osoby v SR.**

„Bydlisko“ je v zákone definované ako miesto, kde má oprávnená osoba a dieťa sústredené najdôležitejšie záujmy na základe objektívnych kritérií, ktorými sú najmä dĺžka pobytu, výkon zárobkovej činnosti, povinné verejné zdravotné poistenie, poskytovanie zdravotnej starostlivosti, bývanie s rodinou, návšteva predškolského zariadenia, plnenie povinnej školskej dochádzky.

Keďže zákon ustanovuje za podmienku nároku skúmať aj bydlisko oprávnenej osoby na území Slovenskej republiky, úrad je povinný prešetriť bydlisko oprávnenej osoby v SR a posúdiť nárok na dávku, pričom každé posudzovanie nároku na príspevok pri narodení dieťaťa si vyžaduje individuálny prístup.

Odpoveď k prípadu č. 1 a k prípadu č. 2: nie je splnená podmienka bydliska v SR.

Otázka:

Matka dieťaťa poberá materské z ČR, nakoľko od roku 2012 je zamestnaná v ČR a jej pracovný pomer naďalej trvá. Jedná sa v poradí o 1. pôrod, matka sa od 4. mesiaca tehotenstva do pôrodu raz za mesiac zúčastňovala preventívnych lekárskech prehliadok v ČR.

Matka dieťaťa má trvalý pobyt má v SR, dieťa sa narodilo na Slovensku, zdravotne poistená je v ČR, avšak „Porodné“ jej v ČR nebolo vyplatené, nakoľko presiahla zákonom stanovenú hranicu príjmu. Matka dieťaťa je držiteľom prenosného dokumentu S1.

Otec dieťaťa je občan SR, zamestnaný je v SR a celá rodina spolu žije na adrese trvalého pobytu v SR. Matka dieťaťa uvádza, že sa do ČR už nevráti, ale zostane na Slovensku z dôvodu spoločného bývania s otcom dieťaťa.

Odpoveď:

V uvedenom prípade je nárok na príspevok pri narodení dieťaťa, pretože oprávnená osoba spĺňa podmienky trvalého pobytu aj bydliska na Slovensku. Je síce zamestnaná aj zdravotne poistená v ČR, avšak v súčasnosti žije s otcom dieťaťa v SR a podľa jej vyjadrenia sa do ČR už nevráti.

Otázka:

Dieťa sa narodilo v Anglicku, matka aj otec dieťaťa boli zamestnaní v Anglicku, potvrdenie gynekológa aj pediatra o dožití 28 dní dieťaťa je z Anglicka. Výkon zárobkovej činnosti rodičov v Anglicku skončil, keď malo dieťa tri mesiace. Rodina sa vrátila spolu s dieťaťom na Slovensko, keď malo dieťa 4 mesiace. Otec dieťaťa je evidovaný na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny ako uchádzač o zamestnanie. Matka nie je v SR zamestnaná, obaja rodičia dieťaťa sú zdravotne poistení na Slovensku. Obdobná dávka nebola v Anglicku vyplatená.

Šetrením v rodinnom prostredí bolo zistené, že sa celá rodina zdržiava na adrese trvalého pobytu.

Odpoveď:

V uvedenom prípade je nárok na príspevok pri narodení dieťaťa, nakoľko oprávnená osoba spĺňa podmienky trvalého pobytu aj bydliska na Slovensku. V čase narodenia dieťaťa bolo bydlisko rodiny v Anglicku, avšak rodina si presunula bydlisko späť na Slovensko, celá rodina býva preukázateľne spolu na adrese trvalého pobytu v SR. V čase podania žiadosti, keď úrad posudzoval nárok na dávku, sú splnené podmienky bydliska v SR.

Otázka:

Matka dieťaťa je zamestnaná v Írsku, zdravotne poistená je v Írsku, gynekologické prehliadky absolvovala v Írsku aj na Slovensku, nakoľko krátko pred pôrodom prišla na Slovensko. Dieťa sa narodilo na Slovensku, má uzatvorenú dohodu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti na Slovensku, nakoľko má prenosný dokument S1. Trvalý pobyt matky aj dieťaťa je v SR.

Otec dieťaťa je zamestnaný v Írsku, zdravotne poistený je v Írsku. Trvalý pobyt má v SR.

Šetrením v rodinnom prostredí bolo zistené, že matka s dieťaťom sa v súčasnosti zdržiava na adrese trvalého pobytu v SR.

Odpoveď:

V uvedenom prípade nie je nárok na príspevok pri narodení dieťaťa, nakoľko oprávnená osoba nespĺňa podmienku bydliska na Slovensku. Jej zamestnanie aj zdravotné poistenie je v Írsku, síce pred pôrodom prišla na Slovensko, avšak nakoľko jej trvá výkon zárobkovej činnosti v Írsku a otec dieťaťa naďalej pracuje a žije v Írsku, je predpoklad, že po určitom období sa vráti do Írska. Bydlisko, resp. najdôležitejšie záujmy rodiny sú v Írsku.

Otázka:

Obdobný prípad ohľadom matky a dieťaťa ako v predchádzajúcej otázke, avšak matka je zamestnaná v Anglicku, kde chodila na gynekologické prehliadky. Otec dieťaťa je Slovák zamestnaný tiež v Anglicku a obidvaja rodičia sú zdravotne poistení v Anglicku. Matka sa rozhodla porodiť na Slovensku a na základe prenosného dokumentu S2 mala na Slovensku poskytnutú zdravotnú starostlivosť. Po pôrode žila s dieťaťom na Slovensku, kde taktiež bola dieťaťu poskytnutá zdravotná starostlivosť, povinné očkovanie a prehliadky. Matka požiadala o príspevok pri narodení dieťaťa.

Odpoveď:

V uvedenom prípade nie je nárok na príspevok pri narodení dieťaťa, nakoľko oprávnená osoba nespĺňa podmienku bydliska na Slovensku. Jej zamestnanie aj zdravotné poistenie je v Anglicku, síce pred pôrodom prišla na Slovensko, avšak nakoľko jej trvá výkon zárobkovej činnosti v Anglicku a otec dieťaťa naďalej pracuje a žije v Anglicku, je predpoklad, že po určitom období sa vráti do Anglicka. Bydlisko, resp. najdôležitejšie záujmy rodiny sú v Anglicku. Je dôležité upozorniť, že prenosný dokument S2 sa vydáva na poskytovanie plánovanej liečby/ošetrovania v inom štáte EÚ. Tento dokument je vystavený na rodiča dieťaťa a vydáva sa na presne vymedzené časové obdobie, väčšinou na obdobie troch mesiacov a na konkrétny rozsah zdravotnej starostlivosti (napr. zdravotná starostlivosť v súvislosti s tehotenstvom a pôrodom. (Podrobné informácie o všeobecnej ambulantnej starostlivosti a prenosných dokumentoch S1 a S2 boli zaslané všetkým úradom dňa 30.5.2016).